Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 8. novembra 2018 *

„Javni uslužbenci – Osebje ECB – Ocenjevalno obdobje – Karierno ocenjevalno poročilo (2015) – Možnost spremstva sindikalnega zastopnika pri letnem razgovoru o delu – Kršitev pravil o objektivnosti in nepristranskosti ocenjevalca – Plača – Odločba o zavrnitvi upravičenosti do povišanja plače – Dopustnost dokazov – Elektronsko dopisovanje med članom osebja in njegovim ‚coachem' po službeni elektronski pošti – Odgovornost"

V zadevi T-827/16,

QB, članica osebja Evropske centralne banke, ki jo zastopa L. Levi, odvetnik,

tožeča stranka,

proti

Evropski centralni banki (ECB), ki jo zastopajo F. von Lindeiner in B. Ehlers, agenta, skupaj z B. Wägenbaurjem, odvetnikom,

tožena stranka,

katere predmet je tožba na podlagi člena 50a Statuta Sodišča Evropske unije in člena 36.2 Protokola o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in ECB, priloženega PEU in PDEU, katere namen je, po eni strani, razglasitev ničnosti ocenjevalnega poročila tožeče stranke za obdobje 2015 in odločbe ECB z dne 15. decembra 2015, s katero ji je bilo zavrnjeno povišanje plače, in po potrebi, razglasitev ničnosti odločb ECB z dne 2. maja in 15. septembra 2016, s katerima sta bila zavrnjena upravna pritožba oziroma ugovor tožeče stranke, in po drugi strani, povrnitev škode, ki naj bi jo utrpela tožeča stranka,

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi S. Gervasoni, predsednik, K. Kowalik-Bańczyk, sodnica, in C. Mac Eochaidh (poročevalec), sodnik,

sodni tajnik: E. Coulon,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

Dejansko stanje

1 Tožeča stranka, oseba QB, se je 1. marca 2001 zaposlila pri Evropski centralni banki (ECB). Od dneva svoje zaposlitve je zasedala več različnih delovnih mest.

2 Med 1. januarjem 2014 in 31. januarjem 2017 je bila kot [*zaupno*] [1] razporejena na oddelek [*zaupno*] (v nadaljevanju: ODD/[*zaupno*]) direktorata [*zaupno*], ki je del generalnega direktorata (DG) za [*zaupno*].

3 Iz spisa izhaja, da si je na številne načine prizadevala, da ne bi bila razporejena na ODD/[*zaupno*] ali da bi bila po svoji razporeditvi na ta oddelek prerazporejena drugam. Tako je v ocenjevalnem poročilu tožeče stranke za ocenjevalno obdobje od 1. septembra 2013 do 31. avgusta 2014 (v nadaljevanju: ocenjevalno poročilo 2014) navedeno, da ni nameravala ostati v ODD/[*zaupno*] in da bo skupaj s svojimi nadrejenimi preučila možnosti za notranjo mobilnost. Poleg tega iz navedenega poročila izhaja, da naj bi nadrejeni iz ODD/[*zaupno*] najprej sprejeli, da jo delno razbremenijo obsega dela, da bi se ji olajšala njena prizadevanja glede mobilnosti. Ta naj ne bi prinesla rezultatov, zato naj bi ji bile postopoma dodeljene nove naloge z namenom, da se v celoti vključi v delo ODD/[*zaupno*]. Tožeča stranka je 5. februarja 2015 vložila upravno pritožbo zoper ocenjevalno poročilo 2014 in z internimi pravnimi sredstvi (z upravno pritožbo in nato z ugovorom) izpodbijala zoper njo sprejeto odločbo, ki se je nanašala na letni postopek ponovnega pregleda plač in dodatkov (Annual Salary and Bonus Review, v nadaljevanju: ASBR) za leto 2014.

4 Obravnavana tožba se nanaša na obdobje, v katerem je bila tožeča stranka razporejena na ODD/[*zaupno*], in natančneje, na ocenjevalno obdobje od 1. septembra 2014 do 31. avgusta 2015 (v nadaljevanju: ocenjevalno obdobje 2015), na katero se je nanašalo ocenjevalno poročilo 2015 (v nadaljevanju: sporno ocenjevalno poročilo). V ocenjevalnem obdobju 2015 so bili nadrejeni tožeče stranke iz ODD/[*zaupno*] g. [*zaupno*], namestnik vodje oddelka (v nadaljevanju: ocenjevalec 1), in ga. [*zaupno*], vodja oddelka (v nadaljevanju: ocenjevalka 2). Tožeča stranka je delala do 15. aprila 2015 pod nadzorom teh dveh oseb. Tožeča stranka je bila v obdobju od 15. aprila do 15. julija 2015 napotena v GD za [*zaupno*] (v nadaljevanju: „GD-[*zaupno*]“), v oddelek „[*zaupno*]“, kjer je delala pod vodstvom g. [*zaupno*] in ge. [*zaupno*], vodje tega oddelka (v nadaljevanju: ocenjevalka 3). Nato je bila ponovno vključena v ODD/[*zaupno*].

5 Med ocenjevalcem 1 kot prvim ocenjevalcem in tožečo stranko je 10. aprila 2015 potekalo polletno ocenjevanje (v nadaljevanju: polletni razgovor). Iz zapisnika tega sestanka je razvidno, da je ocenjevalec 1 menil, da tožeča stranka različnih nalog ni opravljala z enako zavzetostjo, in pripomnil, da je opazil določeno omahovanje in zamudo pri projektu v zvezi z [*zaupno*] ter to, da je porabila dodaten čas, za katerega ni prosila, za nalogo *ad hoc* v zvezi z [*zaupno*]. Tožeča stranka pa je ponovila svojo željo, da bi zapustila ODD/[*zaupno*], in menila, da nekatere naloge, ki so ji bile dodeljene, niso bile v skladu z njenim profilom oziroma niso prispevale k njenemu prihodnjemu poklicnemu napredovanju in da ni razlikovala med nalogami, ki bi ji bile všeč, in drugimi nalogami. V navedenem zapisniku ni omenjeno, da bi bila prisotna kakršna koli napetost. Ocenjevalec 1 se spominja, da je razgovor potekal brez nesoglasij, toda novembra 2015 je tožeča stranka navedla, da je bil polletni razgovor zanjo zelo stresen.

6 Tožeča stranka je 28. septembra 2015 najprej sprejela vabilo na ocenjevalni razgovor za ocenjevalno obdobje 2015, za katerega je ocenjevalec 1 predlagal datum 7. oktober 2015. Pozneje je ocenjevalca 1 obvestila o svoji želji, da bi ji na ocenjevalnem razgovoru pomagal L., tedanji sindikalni zastopnik in

1 Prikriti zaupni podatki.

predsednik sindikata International and European Public Services Organisation (IPSO). Ocenjevalec 1 je na to prošnjo dogovoril s pojasnilom, da zaradi neobstoja pravne podlage za navzočnost tretje osebe ni mogel odobriti navzočnosti L. na njunem ocenjevalnem razgovoru.

7 Tožeča stranka je 6. oktobra 2015 navedla, da se ne strinja z odgovorom ocenjevalca 1. Po njenih navedbah je bil pritožbeni postopek, ki ga je začela nekaj mesecev pred tem, dokaz za konfliktni položaj. Po navedbah tožeče stranke se uporabljajo določbe o pogojih zaposlitve v ECB in protokola k sporazumu, sklenjenemu med ECB in IPSO.

8 Tožeča stranka se je 7. oktobra 2015, kljub navodilom ocenjevalca 1, na svoj ocenjevalni razgovor odpravila v spremstvu L., vendar se je nazadnje odločila, da se tega sestanka ne bo udeležila, ker je ocenjevalec 1 nasprotoval sodelovanju L.

9 Isti večer je tožeča stranka ocenjevalki 3 poslala svoje pripombe k oceni, ki jo je slednja izvedla v zvezi z njeno napotitvijo, pri čemer je navedla, da so po njenem mnenju na to oceno vplivale neprimerne izmenjave stališč med ocenjevalko 3 in ocenjevalko 2, izvedene pred začetkom napotitve. Ocenjevalka 3 je v točki 3.3.1 spornega ocenjevalnega poročila poudarila, da so obstajale razhajajoče se predstave v zvezi z nalogami, dodeljenimi tožeči stranki med njeno napotitvijo, in da ta napotitev ni prinesla pričakovanih koristi.

10 Za datum drugega razgovora je bil določen 15. oktober 2015.

11 Tožeča stranka je 12. oktobra 2015 ponovila svojo željo, da bi jo na njenem ocenjevalnem razgovoru spremljal L., in poudarila, da so po njenem mnenju nadrejeni iz ODD/[*zaupno*] očitno vplivali na oceno ocenjevalke 3.

12 Ocenjevalec 1 je 13. oktobra 2015 ponovil, da je bilo mišljeno, da bi ocenjevalni razgovor potekal dvostransko med ocenjevalcem in ocenjevano osebo. Pojasnil je, da se bo L. pozanimal o tem, ali je njegova navzočnost združljiva z navedenimi „smernicami“, in da je bilo dogovorjeno, da bo v primeru pritrdilnega odgovora o tem obveščen. Ker tega pojasnila ni bilo, je ocenjevalec 1 pričakoval, da bo ocenjevalni razgovor z dne 15. oktobra 2015 potekal strogo dvostransko.

13 Tožeča stranka je 15. oktobra 2015, to je na dan, določen za ocenjevalni razgovor, ocenjevalca 1 prosila, naj ga prestavi, dokler ne prejme odgovora člana izvršilnega odbora ECB, pristojnega za kadrovske zadeve, P., s katerim je L. stopil v stik glede njegovega sodelovanja na ocenjevalnem razgovoru. Tožeča stranka je poudarila, da ji je polletni razgovor povzročil večji stres in da podobne izkušnje ne bi želela ponovno doživeti.

14 Ocenjevalec 1 je 22. oktobra 2015 sporočil svojo namero, da bo počakal na pojasnilo, hkrati pa je spomnil, da je bil v okviru ocenjevalnega postopka predviden rok, ki se izteče 15. novembra 2015, za elektronski prenos prispevkov vseh strank, vključno s prispevkom drugega ocenjevalca.

15 Tožeča stranka je 3. novembra 2015 v elektronskem dopisu, poslanemu ocenjevalcu 1 ter – v kopiji – zastopnici GD za človeške vire (v nadaljevanju: GD-H) in L., ponovila, da je bil polletni razgovor zanjo stresen. Navedla je nekaj pripomb glede očitkov, ki naj bi jih ocenjevalec 1 navedel v zvezi z njo glede njenega dela. Ponovila je, da te očitke in obtožbe izpodbija, ter navedla, da se počuti nadlegovana in kot tarča „zrežirane viktimizacije“ ter da so nadrejeni ODD/[*zaupno*] poskušali pripraviti dokumentacijo zoper njo kot odgovor na pritožbe, ki jih je vložila v preteklosti, in po njeni prošnji za pomoč predstavnika osebja na njenem ocenjevalnem razgovoru.

16 Ocenjevalec 1 je 4. novembra 2015 prosil predstavnico GD-H, naj preuči zadevo s kadrovskega vidika.

17 Ocenjevalec 1 je 6. novembra 2015 tožečo stranko spomnil, da ni več veliko časa za spoštovanje rokov ocenjevalnega postopka. Ker ni dobil pojasnila, za katero je prosil, in ker tožeča stranka ni želela sodelovati na ocenjevalnem razgovoru dvostransko, jo je obvestil, da bo brez predhodnega razgovora z njo 10. novembra 2015 zvečer elektronsko prenesel njeno oceno in da bo imela možnost, da mu predloži pripombe glede dejanskih vidikov 11. novembra 2015, nato pa naj bi poslal osnutek ocenjevalnega poročila ocenjevalki 2.

18 GD-H je 10. novembra 2015 s soglasjem tožeče stranke in njenih nadrejenih začel neformalni postopek, da bi preučil sporne odnose in ravnanja (v nadaljevanju: postopek v zvezi z dostojanstvom na delovnem mestu). Iz elektronske pošte, v kateri sta ocenjevalec 1 in tožeča stranka povabljena k sodelovanju v navedenem postopku, izhaja, da učinek tega postopka ni bil prekinitev ocenjevalnega postopka. Treba je podariti, da iz ugotovitev na podlagi tega postopka, izvedenega 15. februarja 2016, ne izhaja noben objektiven dokaz v smislu poseganja v dostojanstvo na delovnem mestu.

19 Ocenjevalec 1 je 11. novembra 2015 tožečo stranko pozval, naj mu predloži svoje pripombe k oceni, ki jo je elektronsko prenesel, preden jo posreduje ocenjevalki 2, pri čemer je bilo predvideno, da jo posreduje 12. novembra 2015 zvečer.

20 Tožeča stranka je 12. novembra 2015 predložila stališča glede ocene, ki jo je izvedel ocenjevalec 1, pri čemer je izpodbijala nekatere točke. Ponovila je, da se čuti nadlegovana, da je tarča „zrežirane viktimizacije“ in da ima vtis, kot da želijo njeni nadrejeni ustvariti primer zoper njo.

21 Ocenjevalec 1 je 13. novembra 2015 z elektronsko pošto odgovoril tožeči stranki, da se s stališči, ki jih je navedla, ne strinja. Obrazec je bil posredovan ocenjevalki 2, da bi ta dodala svojo oceno, kar je naredila isti dan, pri čemer je tožečo stranko opomnila, da ima do 15. decembra 2015 čas, da doda svoje končne pripombe in zaključi ocenjevalni postopek za leto 2015.

22 Ocenjevalec 1 je v bistvu v točki 5.1 spornega ocenjevalnega poročila navedel, da sta količina in kakovost opravljenega dela presegala to, kar je bilo mogoče pričakovati od [*zaupno*]. Kar zadeva ključno sposobnost „analiziranja“, naj bi se ta v okviru izkazanih sposobnosti spreminjala glede na različne naloge tožeče stranke, poleg tega pa je navedel, da bi od nje pričakoval večjo samostojnost in večjo zavzetost. Ocenjevalec 1 je v zvezi s sposobnostjo „dajanje pobud/zavzetost“ navedel pomanjkljivo zavzetost tožeče stranke v zvezi z eno od glavnih kategorij njenih nalog, zaradi katere naj bi trpeli količina, kakovost in ustreznost njenega dela. Ocenjevalec 1 je v zvezi s sposobnostjo „dela v skupini“ ugotovil neravnovesje z vidika vzajemne podpore. Njegova pričakovanja, navedena za ocenjevalno obdobje 2014, v zvezi s polno vključitvijo tožeče stranke v ODD/[*zaupno*], naj ne bi bila izpolnjena. V zvezi z naslednjim ocenjevalnim obdobjem je ocenjevalec 1 pripomnil, da je pričakoval, da bo tožeča stranka vložila več truda, prevzela celotno delo v ODD/[*zaupno*] in prispevala k delu oddelka na ravni, ki ustreza njeni vlogi. Poleg tega je bilo pojasnjeno, da se naloge in cilji tožeče stranke, vzeti kot celota, ne bodo spremenili.

23 Ocenjevalka 2 je dodala svojo oceno v točki 5.2 spornega ocenjevalnega poročila. Navedla je, da se strinja z oceno ocenjevalca 1. Menila je, da bi se tožeča stranka morala osredotočiti na projekt v zvezi z [*zaupno*], in ne na nalogo v zvezi z [*zaupno*]. Pripomnila je, da je tožeča stranka na lastno pobudo predlagala, da bi prispevala k projektu v zvezi z [*zaupno*], čeprav naj bi jo njeni nadrejeni izrecno obvestili, da v zvezi s tem ni potreben noben dodatni ukrep. Ocenjevalka 2 je nato navedla pomanjkanje prožnosti, dajanja pobud, vključitve v skupino in kakovosti dela. Pojasnila je, da je pričakovala, da bo tožeča stranka izboljšala svojo storilnost, prispevala k delu oddelka na ravni, ki ustreza njeni vlogi, in opravljala svoje delo na področju izdelovanja modelov v okviru nalog, kot so ji bile dodeljene. Ocenjevalka 2 je nazadnje poudarila, da bi morala tožeča stranka izboljšati svojo učinkovitost in uspešnost ter razvijati svojo integriteto, saj naj bi tožeča stranka pogosto prevzemala določene pobude, ne da bi njeni nadrejeni za to vedeli.

24 Tožeča stranka je 8. decembra 2015 v točki 5.3 predstavila svoja stališča glede spornega ocenjevalnega poročila, pri čemer je izpodbijala očitke, navedene zoper njo.

25 Sporno ocenjevalno poročilo je bilo dokončno sprejeto 3. februarja 2016.

26 Tožeča stranka je 6. januarja 2016 sporočila, da se ne želi sestati s svojimi nadrejenimi za vročitev odločbe ECB v zvezi z njo glede postopka ASBR za leto 2015 (v nadaljevanju: odločba ASBR 2015). Odločba ASBR 2015 ji je bila zaradi te zavrnitve vročena po pošti. Iz navedene odločbe izhaja, da je bilo presojeno, da storilnost tožeče stranka ni zadostna, zato se ji ne odobri povišanje plače. Njeni nadrejeni so jo z elektronskim dopisom z dne 7. januarja 2016 obvestili, da je tako kot ocenjevalni razgovor vročitev odločbe ASBR 2015 spadala med redne interakcije med člani osebja in nadrejenimi, pri katerih sodelovanje IPSO ni primerno. Nadrejeni tožeče stranke je navedel, da ji je na voljo za srečanje in pojasnitev okoliščin navedene odločbe.

27 Tožeča stranka je 4. marca 2016 izpodbijala sporno ocenjevalno poročilo in odločbo ASBR 2015 z upravno pritožbo, ki je bila zavrnjena z odločbo z dne 2. maja 2016.

28 Tožeča stranka je 28. junija 2016 vložila ugovor zoper zavrnitev njene upravne pritožbe. Ta ugovor je bil zavrnjen z odločbo predsednika ECB z dne 15. septembra 2016.

Postopek in predlogi strank

29 Tožeča stranka je 24. novembra 2016 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

30 V zvezi s predlogom, ki ga je tožeča stranka vložila na podlagi člena 66 Poslovnika Splošnega sodišča, je to sodišče z odločbo z dne 17. januarja 2017 ugodilo predlogu za anonimnost in odločilo, da ime tožeče stranke v javni različici te sodbe črta.

31 Ker stranki nista predlagali, naj se opravi obravnava v smislu člena 106(1) Poslovnika, Splošno sodišče (deveti senat) pa meni, da je na podlagi listin iz spisa v zadevi dejansko stanje dovolj razjasnjeno, je na podlagi člena 106(3) Poslovnika odločilo, da bo odločilo brez ustnega dela postopka.

32 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo razglasi za dopustno in utemeljeno;

– zato naj:

  – razveljavi sporno ocenjevalno poročilo in odločbo ASBR 2015;

  – po potrebi razglasi ničnost odločb z dne 2. maja in 15. septembra 2016, s katerima sta bila zavrnjena upravna pritožba oziroma ugovor tožeče stranke;

  – ECB naloži povrnitev nepremoženjske škode, ocenjene *ex æquo et bono* na 15.000 EUR;

  – ECB naloži plačilo vseh stroškov.

33 ECB predlaga Splošnemu sodišču, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

34 Tožeča stranka v utemeljitev svojega predloga za razglasitev ničnosti spornega ocenjevalnega poročila navaja tri tožbene razloge: prvi je kršitev Priročnika za ocenjevanje v ECB (Guide to the ECB appraisal), pravice do obrambe in dolžnosti skrbnega ravnanja, saj naj bi ji ECB med drugim odrekla možnost, da jo na njenem letnem razgovoru o delu spremlja sindikalni zastopnik; drugi je kršitev pravil o objektivnosti in nepristranskosti ter člena 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti ker naj bi ocenjevalka 2 v zvezi z njo navedla trditve, iz katerih naj bi bilo razvidno, da ni bila zmožna opravljati svoje vloge ocenjevalca na objektiven in nepristranski način, tretji pa se nanaša na očitne napake pri presoji.

35 Tožeča stranka v utemeljitev svojega predloga za razglasitev ničnosti odločbe ASBR 2015 navaja dva tožbena razloga: prvi je nezakonitost spornega ocenjevalnega poročila, na katerem temelji odločba ASBR 2015, drugi pa je kršitev smernic v zvezi z ASBR, vsebovanih v enem od dokumentov ECB, naslovljenem „The Annual Salary and Bonus Review“, in člena 41 Listine o temeljnih pravicah, ker odločba ASBR 2015 ni obrazložena in ker tožeča stranka ni bila predhodno zaslišana.

36 Tožeča stranka ne navaja posebnih tožbenih razlogov v zvezi s predlogom za razglasitev ničnosti odločb z dne 2. maja in 15. septembra 2016, s katerima sta bila zavrnjena upravna pritožba oziroma ugovor.

Predlog za razglasitev ničnosti odločb z dne 2. maja in 15. septembra 2016, s katerima sta bila zavrnjena upravna pritožba oziroma ugovor

37 Treba je spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Splošno sodišče na podlagi predlogov za razglasitev ničnosti, ki so formalno vloženi zoper odločbo o zavrnitvi pritožbe, odloča o aktu, zoper katerega je bila vložena pritožba, kadar navedena odločba nima samostojne vsebine (glej v tem smislu sodbi z dne 17. januarja 1989, Vainker/Parlament, 293/87, EU:C:1989:8, točka 8, in z dne 6. aprila 2006, Camós Grau/Komisija, T-309/03, EU:T:2006:110, točka 43).

38 Ker v obravnavani zadevi odločbi z dne 2. maja in 15. septembra 2016 o zavrnitvi upravne pritožbe oziroma ugovora samo potrjujeta sporno ocenjevalno poročilo in odločbo ASBR 2015, je treba ugotoviti, da predloga za razglasitev ničnosti odločb z dne 2. maja in 15. septembra 2016 nimata samostojne vsebine in da torej ni treba posebej odločiti o njiju, tudi če bo treba pri preučitvi zakonitosti druge odločbe o zavrnitvi pomoči upoštevati obrazložitev, navedeno v teh odločbah (glej v tem smislu sodbo z dne 9. decembra 2009, Komisija/Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, točki 58 in 59 ter navedena sodna praksa).

Predlog za razglasitev ničnosti spornega ocenjevalnega poročila

Prvi tožbeni razlog: kršitev Priročnika za ocenjevanje v ECB, pravice do obrambe in dolžnosti skrbnega ravnanja

39 Tožeča stranka navaja, da je bil Priročnik za ocenjevanje v ECB kršen iz treh razlogov: prvi se nanaša na domnevni neobstoj dialoga, neizvedbo ocenjevalnega razgovora, v katerem naj ne bi bila spoštovana njena pravica do obrambe; drugi se nanaša na domnevno neopredelitev načinov izboljšanja in nedoločitev ciljev, ki bi bili v skladu s cilji iz navodil za ocenjevanje, s čimer naj bi bila kršena dolžnost skrbnega ravnanja; tretji pa se nanaša na domnevno nepredložitev prispevka nadrejene osebe k spornemu ocenjevalnemu poročilu.

40 V zvezi s prvim delom prvega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev Priročnika za ocenjevanje v ECB, neobstoj dialoga in kršitev pravice do obrambe, tožeča stranka v bistvu meni, da imajo člani osebja ECB v skladu s Priročnikom za ocenjevanje v ECB možnost, da je na njihovem letnem razgovoru o delu prisoten sindikalni zastopnik, ter da ji je ocenjevalec 1 s tem, da je zavrnil navzočnost take osebe na tem razgovoru, *de facto* odvzel možnost za letni razgovor o delu, določen na podlagi navedenega priročnika, in kršil njeno pravico do obrambe.

41 ECB te argumente izpodbija.

42 Glede tega je treba, na prvem mestu, poudariti, da v zvezi s pravno naravo Priročnika za ocenjevanje v ECB iz sodne prakse izhaja, da čeprav smernic ni mogoče opredeliti kot pravna pravila, ki bi jih uprava v vsakem primeru morala spoštovati, pa gre za pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere uprava v nekem primeru ne more odstopiti brez navedbe razlogov, ki bi bili združljivi z načelom enakega obravnavanja. Zadevna institucija se namreč s sprejetjem takih pravil ravnanja in s tem, da z njihovo objavo razglasi, da jih bo uporabljala v primerih, na katere se nanašajo, sama omejuje pri izvrševanju svoje diskrecijske pravice in od teh pravil ne more odstopiti, ne da bi bila, glede na okoliščine primera, sankcionirana na podlagi kršitve splošnih pravnih načel, kot sta načeli enakega obravnavanja ali varstva zaupanja v pravo. Zato naj ne bi bilo mogoče izključiti, da bi taka splošno veljavna pravila ravnanja pod nekaterimi pogoji in glede na svojo vsebino lahko imela pravne učinke (glej v tem smislu sodbi z dne 18. septembra 2015, Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, točka 61 in navedena sodna praksa, in z dne 19. oktobra 2017, Possanzini/Frontex, T-686/16 P, neobjavljena, EU:T:2017:734, točka 43).

43 V obravnavanem primeru je treba po eni strani poudariti, da tožeča stranka ni želela sodelovati pri letnem razgovoru o delu, čeprav je bila to v skladu s Priročnikom za ocenjevanje v ECB njena dolžnost. Navedeni priročnik namreč določa, da so „ocenjevane osebe dolžne sodelovati pri letnem razgovoru o delu in prejeti povratne informacije nadrejenih“.

44 Po drugi strani je treba poudariti, da iz besedila Priročnika za ocenjevanje v ECB izhaja, da naj bi se na letnem razgovoru o delu sestala le ocenjevana oseba in ocenjevalec. Navedeni priročnik namreč določa:

„[L]etni razgovori o delu bi morali načeloma potekati dvostransko, med prvim ocenjevalcem in ocenjevano osebo. Kadar je delo organizirano tako, da ocenjevana oseba poroča več kot enemu nadrejenemu, prvi ocenjevalec zbere prispevke drugih nadrejenih in jih doda v obrazec. Po potrebi se lahko med ocenjevano osebo in drugimi nadrejenimi opravijo dodatni razgovori o delu.“

45 Kot trdi ECB, je mogoče na podlagi izraza „načeloma“ razlikovati med splošnim pravilom in izjemo. Čeprav naj bi bil torej ocenjevalni razgovor praviloma dvostranski, ni izključeno, da se ga lahko udeleži tretja oseba. Toda v nasprotju s trditvami tožeče stranke to nikakor ne pomeni, da bi bila dopustna navzočnost predstavnika IPSO. V zvezi s tem, in kot navaja ECB, so primeri, v katerih imajo člani osebja možnost, da jim pomaga sindikalni zastopnik, omejeni na nekatere posebne določbe notranjih pravil ECB, ki se vse nanašajo na konfliktne položaje (individualni spor, postopek z upravnim pregledom, pritožbo ali ugovorom, upravna preiskava) ali občutljive položaje (neformalni postopek reševanja sporov v zvezi s politiko dostojanstva na delovnem mestu). Te določbe so povzete v točki 3(d) protokola k sporazumu, sklenjenemu med ECB in IPSO, naslovljeni „Pomoč članom osebja“. Obravnavani primeri ne vključujejo letnega razgovora o delu. V obravnavanem primeru ni sporno, da je L. lahko tožečo stranko spremljal na sestankih v zvezi s postopkom glede dostojanstva na delovnem mestu, to je postopek, ki je izrecno naveden v točki 3(d) protokola k sporazumu, sklenjenemu med ECB in IPSO. Poleg tega iz spisa izhaja, da sta tožeča stranka in ocenjevalec 1 lahko dejansko izkoristila možnosti, predvidene v Priročniku za ocenjevanje v ECB „v primerih resnih skrbi ali težav“, to je posvetovanje z GD-H ali katerim od predstavnikov osebja.

46 Argument tožeče stranke, da je spremstvo osebe, ki ji stranka zaupa, praksa, ki naj bi se izvajala v drugih institucijah, ne da bi to urejal natančen predpis, v ničemer ne ovrže te analize. Po eni strani tožeča stranka v zvezi s tem ni predložila nobenega dokaza. Po drugi strani ni dokazano, da bi se ta praksa izvajala zunaj konfliktnih položajev, kakršni lahko nastanejo med postopki zaradi strokovne nesposobnosti ali disciplinskimi postopki. Poleg tega dejstvo, da je ECB januarja 2017 tožeči stranki predlagala, da bi jo spremljal nepristranski opazovalec, zdravstveni ali socialni svetovalec, glede na njeno [*zaupno*], v ničemer ne ovrže te analize.

47 Na drugem mestu je treba poudariti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso ocenjevalnega poročila ni mogoče dokončno sprejeti, ne da bi bila zadevnemu uradniku dana možnost, da je učinkovito zaslišan, in da nepravilnost postopka v zvezi s pripravo ocenjevalnega poročila zaradi opustitve razgovora z uradnikom prav tako pomeni kršitev pravice do izjave (glej sodbo z dne 30. junija 2015, Z/Sodišče, F-64/13, EU:F:2015:72, točka 89 in navedena sodna praksa).

48 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč neposredni stik med ocenjevano osebo in ocenjevalcem spodbuja odkrit in poglobljen razgovor, ki zadevnima osebama omogoča na eni strani natančno oceniti naravo, razloge in obseg njunih morebitnih nestrinjanj ter po drugi strani boljše vzajemno razumevanje, kar je še toliko bolj pomembno, kadar je treba izboljšati izredno slab osebni odnos (glej sodbo z dne 30. junija 2015, Z/Sodišče, F-64/13, EU:F:2015:72, točka 93 in navedena sodna praksa). Brez neposredne izmenjave mnenj med ocenjevalcem in ocenjevano osebo ocena ne more v celoti izpolniti svoje funkcije kot orodje za upravljanje človeških virov in instrument za spremljanje poklicnega razvoja zadevne osebe (glej v tem smislu sodbo z dne 18. septembra 2015, Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, točka 25 in navedena sodna praksa).

49 Vendar je treba ugotoviti, da je bila tožeča stranka v obravnavanem primeru dvakrat povabljena na letni razgovor o delu. Pozneje je bila dvakrat opomnjena glede roka, določenega v Priročniku za ocenjevanje v ECB. GD-H jo je obvestil, da postopek v zvezi z dostojanstvom na delovnem mestu ne prekine ocenjevalnega postopka. Iz spisa ne izhaja, da bi tožeča stranka storila kar koli, da bi pospešila morebitni odgovor člana izvršilnega odbora ECB, pristojnega za kadrovske zadeve, v zvezi z navzočnostjo sindikalnega zastopnika na letnem ocenjevalnem razgovoru. Iz spisa ni razvidno niti, da bi tožeča stranka predlagala kompromis, ki ne vključuje predstavnika IPSO, da bi olajšala neposredno izmenjavo stališč z ocenjevalcem 1 v roku, določenem v Priročniku za ocenjevanje v ECB.

50 Treba je torej presoditi, da je bila tožeči stranki pred dokončanjem spornega ocenjevalnega poročila dana možnost, da se ustrezno izjavi, in da je to možnost zavrnila.

51 V teh okoliščinah se tožeča stranka – da bi v zvezi s tem izpodbijala pravilnost spornega ocenjevalnega poročila ali ocenjevalnega postopka – ne more sklicevati na to, da se tega razgovora ni udeležila z izgovorom, da se ga je bala zaradi svojih napetih odnosov z ocenjevalcem, niti na položaj, ki ga je sama ustvarila (glej v tem smislu sodbo z dne 9. februarja 1988, Picciolo/Komisija, 1/87, EU:C:1988:67, točka 24).

52 Glede na okoliščine obravnavanega primera in preudarke, predstavljene v točkah od 42 do 51 zgoraj, je treba šteti, da ECB tožeči stranki ni odvzela možnosti za ocenjevalni razgovor, določen v Priročniku za ocenjevanje v ECB, s tem, da ji ni omogočila, da je na njenem ocenjevalnem razgovoru navzoč sindikalni zastopnik, zato ni kršila njene pravice do obrambe.

53 Iz tega je razvidno, da je treba prvi del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

54 Splošno sodišče meni, da je v nadaljevanju primerno preučiti drugi tožbeni razlog glede kršitve pravil o objektivnosti in nepristranskosti ter člena 41 Listine o temeljnih pravicah.

Drugi tožbeni razlog: kršitev pravil o objektivnosti in nepristranskosti ter člena 41 Listine o temeljnih pravicah

55 Tožeča stranka v bistvu meni, da so v spornem ocenjevalnem poročilu napake zaradi domnevne pristranskosti ocenjevalke 2. V zvezi s tem se sklicuje na pripombe, ki jih je ta navedla v štirih elektronskih dopisih, vsebovanih v dokumentih XVII, XXV in XXXVI iz priloge A.12 in v prilogi A.19 k tožbi (v nadaljevanju: sporni dokumenti), in ki naj bi dokazovale, da ta ocenjevalka ni bila več zmožna opravljati svojih nalog objektivno in nepristransko.

56 Tožeča stranka poleg tega, če se povzame, trdi, da glede na izjave ocenjevalke 3, ki je bila med njeno napotitvijo njena nadrejena, kot jih je povzela ocenjevalka 2, ocenjevalka 3, ki je v zvezi z njo prav tako pripravila negativno oceno, ni bila zmožna ocenjevati objektivno.

57 Nazadnje tožeča stranka omenja napetosti z ocenjevalcem 1 in postopek v zvezi z dostojanstvom na delovnem mestu ter poudarja, da bi lahko bilo sporno ocenjevalno poročilo drugačno, če bi bila zagotovljena nepristranskost ocenjevalca 1.

58 ECB izpodbija dopustnost spornih dokumentov in utemeljenost drugega tožbenega razloga.

– *Dopustnost spornih dokumentov*

59 ECB se sprašuje o dopustnosti spornih dokumentov in načinih, na katere si jih je tožeča stranka prilastila. Vendar ne zahteva izrecno, da se ti dokumenti umaknejo iz spisa.

60 Po mnenju ECB so elektronski dopisi, navedeni v dokumentih XVII in XXV iz priloge A.12, del rednih dopisovanj med nadrejenimi v zvezi z izvajanjem njihovih vodstvenih funkcij in naj ne bi bili javni. Elektronski dopis, naveden v dokumentu XXXXVI iz priloge A.12, naj bi bil del zaupne izmenjave dopisov med ocenjevalko 2 in njenim soprogom v okviru dopisovanja, ki spada v zasebno življenje. Nazadnje naj bi bil elektronski dopis, ki je naveden v prilogi A.19, del osebnega in zaupnega dopisovanja med ocenjevalko 2 in njenim „coachem“ v okviru zaupnega razmerja, ki je potrebno za pravilno delovanje te službe, za katero naj tožeči stranki ne bi bilo treba biti vedeti in ki naj ga ne bi imela pravice uporabiti. Po navedbah ECB to, da naj bi bil elektronski dopis, naveden v prilogi A.19, anonimno odložen v pisarni tožeče stranke – kar je po mnenju ECB malo verjetno – ne vpliva na strogo zaupnost navedenega dokumenta in ne upravičuje, da ga je tožeča stranka uporabila pred Splošnim sodiščem.

61 Tožeča stranka poudarja, da je – razen priloge A.19 – ECB že predložila druge dokumente v okviru predhodnega postopka, ne da bi slednja postavila vprašanja. Trdi, da „ni uporabila nobenega načina in da si ni prilastila […] teh elektronskih dopisov“, ki naj bi bili samo anonimno odloženi v njeno pisarno oziroma v njen osebni predalnik. Meni, da so sporni dokumenti bistven dokaz pristranskosti ocenjevalke 2 in njenega pomanjkanja objektivnosti, ki naj bi jo ta morala imeti v zvezi z njo glede na svojo vlogo, ter da so odločilni za dokaz utemeljenosti navedenega očitka.

62 Vprašanje ECB glede dopustnosti spornih dokumentov temelji na treh vidikih, in sicer, najprej, na internosti elektronskih dopisov, navedenih v dokumentih XVII in XXV iz priloge A.12, nato, na zaupnem in osebnem značaju elektronskih dopisov, navedenih v dokumentu XXXVI iz priloge A.12 in v prilogi A.19, ter nazadnje, na okoliščini, da so bili ti štirje dokumenti pridobljeni nezakonito.

63 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da niti morebitni zaupni značaj zadevnih dokumentov niti dejstvo, da so bili ti dokumenti morda pridobljeni nezakonito, načeloma ne moreta preprečiti, da bi jih obdržali v spisu. Na eni strani namreč ne obstaja določba, ki bi izrecno določala, da se ne bi smeli upoštevati

nezakonito pridobljeni dokazi (glej v tem smislu sodbo z dne 12. maja 2015, Dalli/Komisija, T-562/12, EU:T:2015:270, točka 47; glej tudi v okviru konkurenčnega prava sodbo z dne 8. septembra 2016, Goldfish in drugi/Komisija, T-54/14, EU:T:2016:455, točki 44 in 76).

64 Tako v nekaterih okoliščinah tožeči stranki ni bilo treba dokazati, da je zakonito pridobila zaupen dokument, ki ga navaja v podporo tožbi. Splošno sodišče je ob tehtanju interesov, ki jih je treba varovati, ocenilo, da je treba presoditi, ali posebne okoliščine, kot so odločilni značaj predložitve dokumenta zaradi zagotovitve nadzora zakonitosti postopka sprejetja izpodbijanega akta (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 6. marca 2001, Dunnett in drugi/EIB, T-192/99, EU:T:2001:72, točki 33 in 34) ali zaradi dokaza zlorabe pooblastil (glej v tem smislu sodbo z dne 29. februarja 1996, Lopes/Sodišče, T-280/94, EU:T:1996:28, točka 59), upravičujejo, da se dokument ne izloči (sodbe z dne 8. julija 2008, Franchet in Byk/Komisija, T-48/05, EU:T:2008:257, točka 79; z dne 2. oktobra 2009, Estonija/Komisija, T-324/05, EU:T:2009:381, točka 54, in z dne 12. maja 2015, Dalli/Komisija, T-562/12, EU:T:2015:270, točka 48).

65 Na drugi strani pa Sodišče ni izključilo, da se v nekaterih primerih celo notranji dokumenti lahko zakonito pojavijo v spisu neke zadeve (sodbi z dne 2. oktobra 2009, Estonija/Komisija, T-324/05, EU:T:2009:381, točka 55, in z dne 12. maja 2015, Dalli/Komisija, T-562/12, EU:T:2015:270, točka 47).

66 Nazadnje je treba ugotoviti, da iz sodne prakse izhaja, da se lahko ti notranji dokumenti obdržijo v spisu zlasti v okoliščinah, ki se lahko upoštevajo, da bi se v spisu neke zadeve obdržali dokumenti, ki so bili morda pridobljeni z nezakonitimi sredstvi, in so navedene v točki 64 zgoraj (glej v tem smislu sodbi z dne 6. marca 2001, Dunnett in drugi/EIB, T-192/99, EU:T:2001:72, točka 33, in z dne 2. oktobra 2009, Estonija/Komisija, T-324/05, EU:T:2009:381, točka 56).

67 Kar zadeva tehtanje interesov, ki jih je treba varovati, je treba upoštevati dokazno vrednost spornih dokumentov, katerih pristnost ni bila izpodbijana, pogoje njihove pridobitve in interno, zaupno ali osebno naravo teh dokumentov.

68 Najprej je treba poudariti, da tožeča stranka v obravnavanem primeru trdi, da „ni uporabila nobenega načina in da si ni prilastila“ spornih dokumentov, ki naj bi bili samo „anonimno“ odloženi v „njeno pisarno oziroma v njen osebni predalnik“. Čeprav se ECB to zdi malo verjetno, ni dokazano, da bi si tožeča stranka sama nezakonito prilastila te elektronske dopise (glej v tem smislu sodbo z dne 12. maja 2015, Dalli/Komisija, T-562/12, EU:T:2015:270, točka 49).

69 Splošno sodišče poleg tega ugotavlja, da ECB ni navedla nobenega argumenta ali dokaza za to, da bi tožeča stranka navedene dokumente pridobila nezakonito ali da bi vedela, kako so bili sporni dokumenti pridobljeni. Iz spisa namreč ne izhaja, da bi ECB bodisi v fazi predhodnega postopka bodisi po vložitvi te tožbe uvedla kakršno koli preiskavo, da bi ugotovila, kako je tožeča stranka prišla do spornih dokumentov. Okoliščine obravnavanega primera se torej razlikujejo od okoliščin v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet (F-6/07, EU:F:2008:55). V navedeni zadevi, ki se je nanašala na izbirni postopek, je bila uvedena varnostna preiskava v dveh dneh po tem, ko je tožeča stranka Svetu Evropske unije kot dopolnitev k svoji zahtevi za ponovno preučitev poslala dokumente, za del katerih je veljala tajnost dela natečajnih komisij. Izkazalo se je, da se je eden od sodelavcev tožeče stranke prikradel v pisarno enega od članov izbirne komisije, ko je bil ta odsoten, brez dovoljenja fotokopiral dokumente, ki so bili na njegovi delovni mizi, in jih poslal tožeči stranki ter da je tožeča stranka na datum vložitve tožbe in njenih prilog vedela, kako je navedeni sodelavec zadevne dokumente pridobil (sodba z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet F-6/07, EU:F:2008:55, točki 25 in 67).

70 Splošno sodišče sicer ugotavlja, da je tožeča stranka kot vsaka razumna oseba v okoliščinah, kakršne so bile te v obravnavani zadevi, lahko pomislila, da so bili sporni dokumenti pridobljeni nezakonito, in podvomila o sprejemljivosti poklicnega ravnanja osebe, ki si jih je prilastila (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet, F-6/07, EU:F:2008:55, točka 67).

71 Vendar pa po drugi strani okoliščine, v katerih so bili sporni dokumenti pridobljeni, niso bile dokazane.

72 Dalje je treba ugotoviti, da so bili sporni dokumenti navedeni ravno kot indici, s katerimi naj bi se dokazalo, da ocenjevalka 2 ni bila zmožna izpolniti svoje vloge objektivno in nepristransko, ter da so bili ti dokumenti po navedbah tožeče stranke odločilni in potrebni za dokaz utemeljenosti navedenega očitka.

73 V zvezi s tem je treba, prvič, spomniti, da interna narava elektronskih dopisov, navedenih v dokumentih XVII in XXV iz priloge A.12, ne ovira dopustnosti teh dokumentov (glej točke 63, 65 in 66 zgoraj). Kar zadeva elektronske dopise, navedene v dokumentu XXXVI iz priloge A. 12 in v prilogi A.19 – čeprav je mogoče te dokumente obravnavati kot osebne in zaupne za ocenjevalko 2 – se ti nanašajo zgolj na službene skrbi, poleg tega pa so bili poslani s službene elektronske pošte, ki jo je navedena ocenjevalka dala na voljo članom osebja ECB, ter v vrstici za navedbo predmeta elektronske pošte ni nobene navedbe, iz katere bi bilo mogoče razbrati njihovo osebno ali zasebno naravo.

74 Poudariti je treba, da je treba od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe upoštevati Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ima v skladu s členom 6(1), prvi pododstavek, PEU „enako pravno veljavnost kot Pogodbi“. Člen 6(3) PEU poleg tega potrjuje, da so temeljne pravice, priznane z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisano v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP), kot splošna načela del prava Evropske unije.

75 Člen 52(3) Listine o temeljnih pravicah določa, da kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa ta konvencija. V skladu s pojasnili k tej določbi vsebina in obseg zagotovljenih pravic nista določena le z besedilom EKČP, temveč tudi, med drugim, s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (sodba z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, točka 35).

76 Drži, da je Evropsko sodišče za človekove pravice nedavno imelo priložnost spomniti, da lahko elektronski dopisi, poslani z delovnega mesta, spadajo v člen 8 EKČP (ESČP, 22. februar 2018, Libert proti Franciji, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, točka 24) in s tem pod pojem „zasebno življenje“ in „dopisovanje“. Vendar iz te iste sodbe izhaja, da vsakega poseganja v zasebno življenje ni mogoče obravnavati kot kršitev člena 8 EKČP (glej v tem smislu ESČP, 22. februar 2018, Libert proti Franciji, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, točke 37, 46 in 53).

77 V obravnavanem primeru je treba glede elektronskih dopisov, navedenih v dokumentu XXXVI iz priloge A.12 in v prilogi A.19, poudariti, da ECB ni navedla nobenega argumenta, kar zadeva pravico spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter dopisovanja, zagotovljeno s členom 7 Listine o temeljnih pravicah, pri čemer ta člen ustreza členu 8(1) EKČP. Kar zadeva prvega od teh elektronskih dopisov, je samo navedla, da je bil ta del zaupne izmenjave dopisov med ocenjevalko 2 in njenim soprogom v okviru izmenjav dopisov, ki spadajo v zasebno življenje. Kar zadeva drugega od teh elektronskih dopisov, je samo – prav tako skopo – navedla, po eni strani, da je bil ta del osebnega in zaupnega dopisovanja med ocenjevalko 2 in njenim „coachem“ v okviru zaupnega razmerja, ki je potrebno za pravilno delovanje te službe, za katero naj tožeči stranki ne bi bilo treba vedeti in ki naj ga ne bi imela pravice uporabiti, in po drugi strani, da dejstvo, da je bil ta dopis anonimno odložen v njeni pisarni, ne upravičuje, da bi ga uporabila pred Splošnim sodiščem.

78 Poleg tega, kot je bilo navedeno v točki 63 zgoraj, v pravu Unije ni določbe, v skladu s katero bi bilo izrecno prepovedano, da se v okviru sodnega postopka upoštevajo nezakonito pridobljeni dokazi (glej v tem smislu sodbo z dne 8. septembra 2016, Goldfish in drugi/Komisija, T-54/14, EU:T:2016:455, točka 76).

79 Nazadnje, niti zaupnost elektronskih dopisov, navedenih v dokumentu XXXVI iz priloge A.12 in v prilogi A.19, ne ovira njihove dopustnosti v okviru te tožbe (glej točke 63, 65 in 66 zgoraj).

80 Drugič, treba je poudariti, da ECB zavrača trditev, ki se nanaša na pristranskost ocenjevalke 2. S spornimi dokumenti je torej mogoče dokazati dejstva, ki jih očita tožeča stranka, in ti dokumenti so potrebni za preučitev zakonitosti spornega ocenjevalnega poročila. Okoliščine obravnavanega primera se torej tudi s tega vidika razlikujejo od okoliščin iz zadeve, v kateri je bila izdana sodba z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet (F-6/07, EU:F:2008:55). V navedeni zadevi je namreč Svet izrecno priznal dejstva, na katera se je sklicevala tožeča stranka v utemeljitev svojih argumentov in v skladu s katerimi je bil izbirni postopek nepravilen. Splošno sodišče je tako ugotovilo, da nekateri dokumenti niso bili potrebni za preučitev zakonitosti zadevnega izbirnega postopka (sodba z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet, F-6/07, EU:F:2008:55, točka 68).

81 Nazadnje, tožeča stranka, ne da bi se ji ugovarjalo, navaja, da je – razen priloge A.19 – ECB že predložila druge sporne dokumente v okviru predhodnega postopka, ne da bi slednja postavila vprašanja. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da odločba z dne 2. maja 2016, s katero je bila zavrnjena upravna pritožba, ne napotuje izrecno na navedene dokumente. V odločbi z dne 15. septembra 2016, s katero je bil zavrnjen ugovor, je navedeno, da tožeča stranka trdi, da sporno ocenjevalno poročilo ni objektivno in nevtralno, poleg tega pa naj bi bilo očitno pristransko, in da je predložila dokumente, ki domnevno potrjujejo namero njene nadrejene osebe, da proti njej sprejme „povračilne ukrepe“. Iz navedene odločbe izhaja, da iz vsebine spornega ocenjevalnega poročila nikjer nista razvidni namera, da se sprejmejo povračilni ukrepi, ali zloraba pooblastil in da na podlagi samih predloženih dokazov ni mogoče ugotoviti zlorabe pooblastil.

82 Glede na te preudarke in glede na posebne okoliščine zadevnega spora, narave spornih dokumentov in sodne prakse, navedene v točkah od 63 do 66 in 78 zgoraj, je treba ugotoviti, da so sporni dokumenti dopustni.

– Utemeljenost drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev pravil o objektivnosti in nepristranskosti ter člena 41 Listine o temeljnih pravicah

83 Na prvem mestu tožeča stranka navaja, da je ocenjevalka 2 v zvezi z njo večkrat izrazila mnenja, ki naj bi presegala to, kar naj bi lahko vodja oddelka ali drugi ocenjevalec izrazil, ter ki naj bi bila v zvezi z njo pristranska in polna predsodkov. Zato naj zahteva po subjektivni nepristranskosti ne bi bila zagotovljena.

84 Tožeča stranka se, natančneje, sklicuje na:

– dejstvo, da je ocenjevalka 2 v elektronskem dopisu, ki ga je 16. julija 2015 (dokument XXXVI iz priloge A.12) naslovila na svojega soproga:

  – navedla svojo namero, da bo člana izvršilnega odbora ECB prosila, naj „[jo] razreši“, pri čemer naj bi njen primer opredelila kot očiten primer nestorilnosti;

  – omenila, da je tožeča stranka izpodbijala prejšnje odločbe, ki jih je sprejela, in odločbe ocenjevalca 1, kar naj se ji ne bi zdelo sprejemljivo;

  – poleg zatrjevala, da je imela tožeča stranka tako slab ugled, da je nobena služba ne bi želela, vključno z GD-[*zaupno*], kamor naj bi bila napotena zaradi ‚kaosa‘ (‚mess‘), ki naj bi ga tu naredila;

– dejstvo, da je ocenjevalka 2 svojemu „coachu“ 11. junija 2015 v elektronskem dopisu, navedenem v prilogi A.19 k spisu, navedla naslednje: „jezi me že sama misel, da bi se po napotitvi vrnila [v ODD/[*zaupno*]“ (the sheer thought of her coming back makes me angry); „to me zelo jezi“ (it just makes me very angry); „moram najti načine, da omejim njen vpliv na nas in zlasti name“ (I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular);

– dejstvo, da je ocenjevalka 2 v elektronskem dopisu z dne 20. marca 2015 (dokument XVII iz priloge A.12) navedla negativne ocene v zvezi z njo in da je v njem navedla, da je ocenjevalka 3 izjavila, da si ne želi njene napotitve;

– dejstvo, da je 9. februarja 2015 ocenjevalka 2 v elektronski pošti, vsebovani v dokumentu XXV iz priloge A.12, trem članom na visokih položajih v GD za [*zaupno*] napisala, da je presenečena, da je tožeča stranka navedena na seznamih uslužbencev, povezanih s projektom [*zaupno*], „glede na to, da poznate storilnost [tožeče stranke] v ECB“ ([g]iven that you know about [the applicant's] performance here in the Bank), ter da je ocenjevalka 2 tako, zunaj vsakršnega organiziranega in preglednega postopka, članom na visokih položajih v ECB sporočila, da je bila njena storilnost slaba, da je bila njena navzočnost pri tem projektu vredna graje, da ni bila sposobna sodelovati pri tem projektu in da ni imela pravice pri njem sodelovati zaradi svoje domnevno nezadostne storilnosti;

– dejstvo, da je ocenjevalka 2 v elektronskem dopisu z dne 14. aprila 2015, ki se je nanašal na zapisnik njenega polletnega ocenjevanja, navedla, da raje nima sestanka z njo, pri čemer je dodala: „[Z] vidika ekonomičnosti – zakaj bi morala vztrajati pri dialogu kljub zavedanju, da si njeno in naše stališče popolnoma nasprotujeta?“ (In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal?)

85 Po navedbah tožeče stranke bi bilo treba presoje iz spornega ocenjevalnega poročila razumeti z vidika te kršitve zahteve po nepristranskosti, določene v členu 41 Listine o temeljnih pravicah, pri čemer naj bi te presoje lahko bile drugačne, če bi bila zagotovljena nepristranskost tako ocenjevalke 2 kot ocenjevalca 1. Tožeča stranka v zvezi s tem poudarja nekatere ugotovitve, ki jih je navedla ocenjevalka 2 v točki 5.2 spornega ocenjevalnega poročila, zlasti kar zadeva:

– njeno domnevno pomanjkanje integritete, saj naj bi zaobšla svoje nadrejene;

– dejstvo, da je izpodbijala ocenjevalno poročilo za leto 2014 in odločbo ASBR 2014, kar naj bi ocenjevalka 2 razumela kot oviro za napotitev na GD-[*zaupno*];

– dejstvo, da je poskusila odgovornost prevaliti na svoje nadrejene;

– dejstvo, da njena napotitev „ni bila uspešna“;

– dejstvo, da ni bila dovolj storilna, saj naj bi bila njena storilnost manjša od tega, kar naj bi bilo mogoče pričakovati od [*zaupno*].

86 Po navedbah tožeče stranke je ocenjevalka 2 s svojimi dopisi in vsebino teh dopisov, namenjenih tretjih osebam, ne le širila elemente, ki naj bi posegli v njen ugled, temveč naj bi to storila tudi žaljivo.

87 Na drugem mestu tožeča stranka meni, da ocenjevalka 3 ni bila zmožna ocenjevati objektivno, saj naj bi ta ocenjevalka v skladu z enim od spornih dokumentov, to je elektronsko pošto z dne 20. marca 2015 (dokument XVII iz priloge A.12), izjavila, da ne želi napotitve, pri čemer se je sklicevala na „primer“, ki naj bi mu sledila, ko je delala pri GD-[*zaupno*], in sicer na pritožbo zaradi nadlegovanja, ki jo je vložila tožeča stranka in s katero ta ni uspela.

88 Na tretjem mestu tožeča stranka navaja, da bi bilo lahko sporno ocenjevalno poročilo drugačno, če bi bila zagotovljena nepristranskost ocenjevalca 1.

89 ECB navaja, da drugi tožbeni razlog ni utemeljen. Tožeča stranka naj, prvič, ne bi dokazala, da ocenjevalka 2 ni bila objektivna in nepristranska. Medtem ko naj bi iz nekaterih dokumentov iz spisa izhajalo, da je tožeča stranka lahko bila vir frustracije za ocenjevalko 2 in morda tudi za ocenjevalko 3, naj ta frustracija ne bi izhajala iz osebnega občutka, temveč iz utrujenosti in naveličanosti s poklicnega

vidika, kar zadeva storilnost in uspešnost tožeče stranke, kar naj ne bi pričalo o pomanjkanju nepristranskosti in objektivnosti. Po navedbah ECB je ocenjevalka 2 ostala v mejah svojih nalog vodje oddelka, odgovorne za skupino in prizadevajoče si za pravilno delovanje svoje institucije. Ob polnem izvajanju svojih odgovornosti nadrejene osebe naj bi izrazila tako svoje mnenje kot svojo zaskrbljenost glede škodljivega položaja v svoji službi. ECB dalje trdi, da čeprav bi lahko pristop ocenjevalke 2 pomenil težavo, naj – *quod non* – njeno poseganje ne bi vplivalo na splošno oceno tožeče stranke, saj naj bi ocenjevalka 2 kot druga ocenjevalka samo potrdila očitke, ki jih je navedel ocenjevalec 1, čigar zatrjevana pristranskost naj ne bi bila dokazana. Nazadnje, trditev tožeče stranke, da bi lahko bilo sporno ocenjevalno poročilo drugačno, če bi ga lahko pripravil drugi objektivni in nepristranski ocenjevalec, naj bi po navedbah ECB temeljila na domnevi pristranskosti in naj bi ostala stvar čiste špekulacije.

90 Najprej je treba, prvič, poudariti, da očitka, da so se z elektronskim dopisom z dne 16. julija 2015, ki ga je ocenjevalka 2 poslala svojemu soprogu (dokument XXXVI iz priloge A.12), širile žaljive govorice v zvezi s tožečo stranko, ni mogoče sprejeti. K temu očitku ni bilo dodano nobeno pojasnilo, iz katerega bi bilo mogoče presoditi njegovo utemeljenost. Poleg tega tožeča stranka v zadevnem elektronskem dopisu ni bila navedena poimensko. Iz spisa ne izhaja niti, da bi ocenjevalka 2 ta dopis poslala osebam, ki niso naslovnik, to je njen soprog, v spis pa ga je v fazi predhodnega postopka in v okviru te tožbe vložila sama tožeča stranka.

91 Drugič, v zvezi z domnevno pristranskostjo ocenjevalca 1 in ocenjevalke 3 je treba poudariti, da tožeča stranka v utemeljitev tega ne navaja nobenega dokaza *prima facie* niti podrobnih argumentov v utemeljitev teh očitkov. V primeru ocenjevalca 1 tožeča stranka navaja samo morebitne napetosti, nestrinjanja in postopek v zvezi z dostojanstvom na delovnem mestu. V primeru ocenjevalke 3 navaja samo splošno ugotovitev na podlagi trditev, navedenih v enem od dokumentov iz spisa. Te dejanske trditve niso podprte z nobenim dovolj natančnim, objektivnim in skladnim indicem, ki bi utemeljil njihovo resničnost ali verjetnost, niti s pojasnilom ali argumenti, na podlagi katerih bi bilo mogoče presoditi njihovo utemeljenost (glej v tem smislu sodbo z dne 6. marca 2001, Connolly/Komisija, C-274/99 P, EU:C:2001:127, točka 113). Iz navedenega izhaja, da je treba očitka tožeče stranke zavrniti kot neutemeljena.

92 Poleg tega je treba poudariti, da lahko pri vsakem ocenjevanju, če je primerno, nujno pride do ugotovitev, ki niso v skladu s pričakovanji zadevne osebe. Poleg tega je nujni del vsake dejavnosti vodenja skupine ali službe izmenjava bodisi ustnih ali pisnih bodisi formalnih ali neformalnih stališč znotraj hierarhije in s kadrovsko službo glede delovanja skupine ali službe ter glede doseženih rezultatov in ugotovljenih težav. Zato take ugotovitve in take izmenjave stališč same po sebi ne morejo biti žaljive.

93 V zvezi z očitkom, ki se nanaša na pristranskost in neobjektivnost ocenjevalke 2, je treba spomniti, da ima v skladu s členom 41(1) Listine o temeljnih pravicah vsakdo zlasti pravico, da institucije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko. Ta zahteva po nepristranskosti zajema zlasti subjektivno nepristranskost, v skladu s katero člani predizbirne komisije ne smejo biti pristranski in ne smejo imeti osebnih predsodkov, pri tem pa se osebna nepristranskost domneva, dokler se ne dokaže nasprotno (sodba z dne 5. decembra 2017, Spadafora/Komisija, T-250/16 P, neobjavljena, EU:T:2017:866, točki 74 in 75; glej po analogiji tudi sodbo z dne 13. decembra 2012, Komisija/Strack, T-197/11 P in T-198/11 P, EU:T:2012:690, točka 113).

94 Poleg tega, kot so spomnile stranke, v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da če ni mogoče izključiti, da razhajanja med uradnikom in njegovim nadrejenim lahko ustvarijo določeno ogorčenost navedenega nadrejenega, ta možnost kot taka ne pomeni, da slednji ne more več objektivno presojati uspešnosti zadevne osebe. Poleg tega je bilo razsojeno, da niti dejstvo, da je uslužbenec zoper uradnika, ki mora presoditi o njegovem delu, vložil pritožbo zaradi psihičnega nasilja, kot tako brez drugih okoliščin ne more vzbuditi dvomov glede nepristranskosti osebe, na katero se nanaša pritožba (glej sodbo z dne 30. junija 2015, Z/Sodišče, F-64/13, EU:F:2015:72, točka 71 in navedena sodna praksa).

95 Poleg tega iz sodne prakse izhaja, da je zgolj vpletenost nadrejenih v službene dejavnosti članov osebja pod njihovim vodstvom take narave, da jim dovoljuje dati najustreznejšo mogočo presojo glede dejavnosti oseb, ki opravljajo delo po njihovih navodilih (glej v tem smislu sodbo z dne 30. junija 2015, Z/Sodišče, F-64/13, EU:F:2015:72, točka 72 in navedena sodna praksa). Če bi se sprejel argument, da niti vodja enote niti noben član hierarhije službe, v kateri je zaposlen član osebja, ne bi mogel sodelovati v ocenjevalnem postopku, bi to privedlo do tega, da ne bi bila zagotovljena ustrezna presoja dela, ki ga opravlja član osebja, in njegovega vedenja v službi (glej v tem smislu sodbo z dne 30. junija 2015, Z/Sodišče, F-64/13, EU:F:2015:72, točka 72).

96 Nazadnje, v skladu z ustaljeno sodno prakso ocenjevalno poročilo izraža svobodno predloženo mnenje ocenjevalcev. Iz tega izhaja, da je določena subjektivnost sestavni del presoj iz navedenega poročila, kot je to pri vsakem osebnem mnenju (glej v tem smislu sodbo z dne 5. decembra 2006, Angelidis/Parlament, T-416/03, EU:T:2006:375, točka 107 in navedena sodna praksa).

97 V obravnavanem primeru tožeča stranka trdi, da je bila pristranskost presoj ocenjevalke 2, vsebovanih v spornem ocenjevalnem poročilu, glede na sporne dokumente okrnjena. Treba je pripomniti, da sporni dokumenti zajemajo obdobje od februarja do julija 2015, pri čemer je bil zadnji elektronski dopis z dne 16. julija 2015 napisan štiri mesece pred tem, ko je ocenjevalka 2 dodala svojo oceno k spornemu ocenjevalnemu poročilu.

98 Drži, da iz sodne prakse, navedene v točki 94 zgoraj, izhaja, da obstoj razhajanj med ocenjevano osebo in ocenjevalcem ter določena ogorčenost slednjega sama po sebi ne pomenita, da ocenjevalec ni več sposoben objektivno presoditi uspešnost zadevne osebe. Prav tako je treba poudariti, da se – niti negativne – presoje, vsebovane v spornem ocenjevalnem poročilu, same po sebi ne morejo šteti za indice glede tega, da bi bilo navedeno poročilo pripravljeno pristransko in neobjektivno.

99 Vendar je treba ugotoviti, da so sporni dokumenti, ki so bili razglašeni za dopustne (glej točko 82 zgoraj), dovolj natančni, objektivni in skladni indici za utemeljitev resničnosti ali verjetnosti trditve tožeče stranke, kar zadeva pomanjkanje subjektivne nepristranskosti ocenjevalke 2 (glej v tem smislu sodbo z dne 6. marca 2001, Connolly/Komisija, C-274/99 P, EU:C:2001:127, točka 113). Te ugotovitve ne izpodbije argument ECB, da čeprav je lahko odnos ocenjevalke 2 pomenil težavo – *quod non* – njeno posredovanje ni vplivalo na splošno oceno tožeče stranke, saj naj bi ocenjevalka 2 samo potrdila očitke, ki jih je navedel ocenjevalec 1. V zvezi s tem je pomembno poudariti, da pristranskost ocenjevalca 1 ne more preprečiti ugotovitve, da druga ocena ni zakonita zaradi pristranskosti ocenjevalke 2. Ravnanje enega samega ocenjevalca lahko povzroči nezakonitost celotnega ocenjevalnega poročila (glej po analogiji sodbo z dne 8. maja 2008, Suvikas/Svet, F-6/07, EU:F:2008:55, točka 97). Ocena drugega ocenjevalca, ki je nadrejen prvemu ocenjevalcu, v ocenjevalnem postopku, ki ga je uvedla ECB, namreč pomeni jamstvo za zadevnega člana osebja, ki mora imeti možnost, da se lahko zanese na izkušnje in nepristranskost te nadrejene odgovorne osebe.

100 Čeprav v obravnavanem primeru še tako negativne pripombe v zvezi s tožečo stranko v spornem ocenjevalnem poročilu vseeno ostajajo v mejah široke diskrecijske pravice ocenjevalca in zlasti ne presegajo meje poniževalne ali žaljive kritike same osebnosti zadevne osebe, je treba ugotoviti, da je tožeča stranka predložila dokaze, da je ocenjevalka 2 v ocenjevalnem obdobju 2015 večkrat izrazila zelo negativna mnenja v zvezi z njo.

101 Tako ocenjevalka 2 v svojem elektronskem dopisu z dne 9. februarja 2015, naslovljenem na tri člane na visokih položajih v ECB v zvezi s projektom [*zaupno*] (dokument XXV iz priloge A.12), sprašuje, ali so seznanjeni s sodelovanjem tožeče stranke pri navedenem projektu, glede na to, da poznajo njeno delovno uspešnost v ECB, izraža pomisleke glede tega sodelovanja, pri čemer pojasnjuje, da „ne vidi razlogov za to imenovanje“ (I don’t see the rationale behind this nomination), in se zdi, da želi ukrepati v zvezi s tem, ko jih prosi, naj ji „povejo, na koga naj se obrne v zvezi s tem“ (Could you […] let me know whom to approach in this matter).

102 Poleg tega je ocenjevalka 2 v elektronskem dopisu z dne 20. marca 2015, ki ga je naslovila na O. in – kot kopijo – na ocenjevalca 1, v zvezi s projektom na področju [*zaupno*] (dokument XVII iz priloge A.12), navedla nekoliko ironične pripombe: „na žalost [ocenjevalka 3] ve več o [tožeči stranki] kot mi, saj je obravnavala ta primer ne le, ko je bila pri GD-[*zaupno*]“, temveč tudi ko je bila pri GD-[*zaupno*] ([appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[*zaupno*] but also in DG-[*zaupno*]); „[ocenjevalka 3] dejansko ne želi imeti [tožeče stranke] v svoji skupini (kakšno presenečenje)“ [*de facto*, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)].

103 Pripombe, vsebovane v elektronskem dopisu z dne 11. junija 2015, ki jih je ocenjevalka 2 naslovila na svojega „coacha“ (priloga A.19), so še bolj negativne, saj je ocenjevalka 2 omenila svojo jezo ob misli na to, da bi se tožeča stranka vrnila v ODD/[*zaupno*] po svoji napotitvi, na čas in energijo, ki naj bi ju ji „ukradla“, ter olajšanje ali začasen mir, ki naj bi ji ga prineslo obdobje napotitve („trenutno je napotena in to nam je prineslo toliko dodatnega časa in energije, da me sama misel, da bi se vrnila, ne straši, temveč jezi […] količina časa in energije, ki nam ju ‚krade‘, me zelo jezi in spravlja v obup“) (she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared […] it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she „steals“ from us).

104 Nazadnje je treba poudariti, da je v elektronskem dopisu z dne 16. julija 2015, ki ga je ocenjevalka 2 naslovila na svojega soproga in v katerem je naštetih pet razlogov, zaradi katerih se je želela sestati s članom izvršilnega odbora ECB, ter ki se nanaša na „vprašanje v zvezi z osebjem“ (dokument XXXVI iz priloge A.12), naveden očiten primer nestorilnosti v oddelku, ki bi lahko pomagal omejiti in nazadnje odpraviti pasti sedanjega postopka zaradi poklicne nesposobnosti. Ocenjevalka 2 ugotavlja, da je zadevna oseba sprožila postopek z ugovorom zoper njo in ocenjevalca 1 ter da je bila vpletena v druge spore, kot je zadeva, ki je bila predložena Sodišču za uslužbence Evropske unije, in upravne pritožbe. Ocenjevalka 2 navaja, da je bila zadevna oseba zaradi sporov, v katere naj bi bila vpletena v preteklosti, dodeljena v več drugih GD, ki naj je žal ne bi želeli obdržati, in da je ugled navedene osebe tak, da je ne bi bilo mogoče dodeliti drugam. Ocenjevalka 2 nazadnje navaja, da je nesorazmerno količino časa in energije (20 % svojega časa) namenila zadevni osebi, da je eden od razlogov za dobro delovanje ODD/[*zaupno*] v zadnjih treh mesecih ta, da je bila ta oseba napotena, in da je bila, ker naj med napotitvijo ne bi bila uspešna, ponovno dodeljena v ODD/[*zaupno*].

105 Iz navedb v točki od 100 do 104 zgoraj izhaja, da sporni dokumenti pričajo ne le o utrujenosti in naveličanosti s poslovnega vidika, kot trdi ECB, temveč tudi o zelo močnih in negativnih osebnih občutkov ocenjevalke 2 do tožeče stranke.

106 V teh okoliščinah je mogoče s trditvami ocenjevalke 2 v spornih dokumentih dokazati neobstoj subjektivne nepristranskosti ali vsaj verjetnost njenega neobstoja. To drži toliko bolj, ker je bila v skladu s Priročnikom za ocenjevanje v ECB vloga ocenjevalke 2 kot druge ocenjevalke ta, da dopolni oceno prvega ocenjevalca, pregleda ocene prvih ocenjevalcev, da bi zagotovila pošteno in enakopravno obravnavo v oddelku, ter posreduje v primeru resnega nesoglasja med prvim ocenjevalcem in ocenjevano osebo.

107 Iz navedenega sledi, da je treba sprejeti drugi tožbeni razlog.

108 S samo to ugotovitvijo je mogoče utemeljiti, da se sporno ocenjevalno poročilo razglasi za nično, ne da bi bilo treba preučiti druge argumente, ki jih je navedla tožeča stranka v zvezi z drugim in tretjim delom prvega in tretjega tožbenega razloga.

Predlogi za razglasitev ničnosti odločbe ASBR 2015

109 Tožeča stranka svoj predlog za razglasitev ničnosti odločbe ASBR 2015 utemeljuje z nezakonitostjo spornega ocenjevalnega poročila in dejstvom, da se ob vročitvi odločbe ASBR 2015 ni mogla sestati s svojim ocenjevalcem, da bi dobila dodatna pojasnila v zvezi s to odločbo, kot je to določeno v smernicah v zvezi z ASBR.

110 ECB trdi, da je predlog za razglasitev ničnosti odločbe ASBR 2015 očitno neutemeljen.

111 Iz točk od 106 do 108 zgoraj izhaja, da je na podlagi trditev ocenjevalke 2 v spornih dokumentih mogoče ugotoviti neobstoj subjektivne nepristranskosti ali vsaj verjetnost njenega neobstoja, tako da je treba sporno ocenjevalno poročilo razglasiti za nično.

112 Glede na „posredno povezavo“, ugotovljeno na podlagi točke 3 smernic v zvezi z ASBR, med pripravo ocene in izvedbo ASBR, ki imata sicer različne cilje, vendar morata biti notranje skladna, je treba razglasiti tudi ničnost odločbe ASBR 2015.

Odškodninski zahtevki

113 Tožeča stranka po eni strani trdi, da bo po razglasitvi ničnosti spornega ocenjevalnega poročila in odločbe ASBR 2015 ECB morala ponovno izvesti njeno ocenjevanje in sprejeti novo odločbo ASBR ter tako ponovno vzpostaviti njene finančne pravice od 1. januarja 2016, povečane za zamudne obresti po obrestni meri ECB, povečani za dve točki.

114 Po drugi strani tožeča stranka predlaga, naj se ECB naloži plačilo 15.000 EUR odškodnine za povrnitev njene nepremoženjske škode. Po navedbah tožeče stranke s samo razglasitvijo ničnosti spornega ocenjevalnega poročila in odločbe ASBR 2015 ne bo v celoti odpravljena nepremoženjska škoda, ki naj bi jo utrpela in ki naj bi jo bilo mogoče ločiti od nezakonitosti, na podlagi katere se zahteva razglasitev ničnosti. Način, kako sta se ocenjevalec 1 in ocenjevalka 2 obnašala do nje, kot je razvidno iz spornega ocenjevalnega poročila, z omajanjem njene integritete in lojalnosti do ECB, z navedbo tretjim osebam neumestnih pripomb in obrekovanj brez spoštovanja njenega zasebnega življenja in s širjenjem govoric o njej, bi ji naj povzročil veliko škodo, saj naj bi bila njen ugled in njeno dostojanstvo javno okrnjena.

115 ECB navaja, da zaradi neobstoja nezakonitosti ni podlage za nikakršen odškodninski zahtevek. Poleg tega dodaja, da mora tožeča stranka dokazati resničnost premoženjske in nepremoženjske škode, ki naj bi jo utrpela zaradi ravnanja, ki naj bi bilo zunaj okvira sprejetja spornega ocenjevalnega poročila in odločbe ASBR 2015, kar naj v obravnavanem primeru ne bi držalo.

116 Člen 266, prvi odstavek, PDEU določa, da se lahko od institucije, katere akt je bil razglašen za ničen, zahteva, da sprejme ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe. Torej mora ECB določiti ukrepe, potrebne za izvršitev te sodbe, in iz tega izpeljati posledice, kar zadeva ocenjevalno obdobje 2015 in postopek ASBR 2015.

117 Kar zadeva odškodninski zahtevek za povrnitev moralne škode, ki naj bi jo utrpela tožeča stranka, je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso na področju javnih uslužbencev odgovornost Unije podana, če so izpolnjeni vsi pogoji, in sicer nezakonitost ravnanja, očitanega instituciji, resničnost škode ter obstoj vzročne zveze med očitanim ravnanjem in zatrjevano škodo (sodba z dne 1. junija 1994, Komisija/Brazzelli Lualdi in drugi, C-136/92 P, EU:C:1994:211, točka 42; glej tudi sodbo z dne 16. decembra 2010, Komisija/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, točka 45 in navedena sodna praksa). Ti trije pogoji so kumulativni, kar pomeni, da če eden od njih ni izpolnjen, odgovornost Unije ne nastane (glej sodbi z dne 17. maja 2017, PG/Frontex, T-583/16, neobjavljena, EU:T:2017:344, točka 97 in navedena sodna praksa, in z dne 26. oktobra 2017, Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, točka 78 in navedena sodna praksa).

118 Iz tega sledi, da je tudi v primeru, da je napaka institucije, organa, urada ali agencije Unije ugotovljena, odgovornost Unije dejansko lahko vzpostavljena samo, če je tožeči stranki uspelo dokazati resničnost svoje škode (glej v tem smislu sodbo z dne 26. oktobra 2017, Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, točka 79 in navedena sodna praksa).

119 Spomniti je treba tudi, da je lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso razglasitev ničnosti nezakonitega akta sama po sebi primerna in načeloma zadostna povrnitev nepremoženjske škode, ki jo je ta akt lahko povzročil (sodba z dne 9. novembra 2004, Montalto/Svet, T-116/03, EU:T:2004:325, točka 127; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 9. julija 1987, Hochbaum in Rawes/Komisija, 44/85, 77/85, 294/85 in 295/85, EU:C:1987:348, točka 22).

120 Vendar razglasitev ničnosti nezakonitega akta ne more biti sama po sebi primerno povračilo, če izpodbijani akt vsebuje izrecno negativno presojo sposobnosti tožeče stranke, ki jo lahko prizadene (glej v tem smislu sodbe z dne 7. februarja 1990, Culin/Komisija, C-343/87, EU:C:1990:49, točke od 27 do 29; z dne 23. marca 2000, Rudolph/Komisija, T-197/98, EU:T:2000:86, točka 98, in z dne 13. decembra 2005, Cwik/Komisija, T-155/03, T-157/03 in T-331/03, EU:T:2005:447, točki 205 in 206), to pomeni, da tožeča stranka dokaže, da je utrpela nepremoženjsko škodo, ki jo je mogoče ločiti od nezakonitosti, na kateri temelji razglasitev ničnosti, in ki je ni mogoče v celoti povrniti s to razglasitvijo ničnosti (sodbi z dne 6. junija 2006, Girardot/Komisija, T-10/02, EU:T:2006:148, točka 131, in z dne 19. novembra 2009, Michail/Komisija, T-49/08 P, EU:T:2009:456, točka 88).

121 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da ni nikakor dokazano, da bi presoja ocenjevalca 1, navedena v spornem poročilu, vsebovala kakršno koli napako. Poleg tega tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza *prima facie* v utemeljitev morebitne pristranskosti ocenjevalca 1.

122 Poleg tega vsaka nepremoženjska škoda, ki bi jo lahko tožeča stranka utrpela zaradi spornega ocenjevalnega poročila in odločbe ASBR 2015, izhaja neposredno iz neobstoja subjektivne nepristranskosti ocenjevalke 2 in tako iz ugotovljene nezakonitosti. Poleg tega, kot je navedeno v točki 100 zgoraj, pripombe, ki so bile navedene v spornem ocenjevalnem poročilu, ne glede na to, koliko so negativne, niso žaljive.

123 Nazadnje, v delu, v katerem želi tožeča stranka doseči povrnitev morebitne nepremoženjske škode, ki temelji na spornih dokumentih, je treba poudariti, da iz sodne prakse, nastale na podlagi tožb, ki temeljijo na členih 90 in 91 Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije, izhaja, da kadar zatrjevana škoda ne izhaja iz akta, katerega razglasitev ničnosti se zahteva, temveč iz domnevnih napak in opustitev, je treba predhodni postopek nujno začeti z vložitvijo zahteve, naj uprava povrne škodo (glej v tem smislu sodbo z dne 22. septembra 2015, Gioria/Komisija, F-82/14, EU:F:2015:108, točka 74 in navedena sodna praksa). To sodno prakso je treba po analogiji uporabiti za tožbe, ki temeljijo na členu 50a Statuta Sodišča Evropske unije, na členu 36(2) Statuta Evropskega sistema centralnih bank in ECB ter na členu 42 Pogojev zaposlitve v ECB. Iz navedenega izhaja, da so odškodninski predlogi nedopustni, ker pred vložitvijo tožbe na ECB ni bil naslovljen odškodninski zahtevek za povrnitev morebitne nepremoženjske škode, ki temelji na spornih dokumentih (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 22. septembra 2015, Gioria/Komisija, F-82/14, EU:F:2015:108, točka 76).

124 Iz navedenega izhaja, da razglasitev ničnosti spornega ocenjevalnega poročila in odločbe ASBR 2015 iz navedenih razlogov zadostuje za povrnitev morebitne nepremoženjske škode, ki jo je utrpela tožeča stranka.

125 Zato je treba odškodninske zahtevke zavrniti.

Stroški

126 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

127 Ker ECB v bistvenem ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožeče stranke naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (deveti senat)

razsodilo:

1. **Ocenjevalno poročilo osebe QB za ocenjevalno leto 2015 in odločba Evropske centralne banke (ECB) z dne 15. decembra 2015, s katero je bilo osebi QB zavrnjeno povišanje plače, se razglasita za ničnа.**

2. **V preostalem delu se tožba zavrne.**

3. **ECB nosi svoje stroške in stroške, ki jih je priglasila oseba QB.**

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 8. novembra 2018.

Podpisi